

Μέτρο από τα ποιήματα του Ναζιανζηνού

I. Ιαμβικό τρίμετρο

1. Μέτρο

Αρχέτυπο: x – υ – | x – υ – | x – υ –

«**Ανάλυση**» = Μία μακρά ή μία βραχεία συλλαβή να αναλυθεί / μεριστεί σε δύο βραχείες (– → υυ ή υ → υυ).

→ Οι καταχρηστικές δίφθογγοι (ιο, ια, ιε κ.λπ.) λογίζονται ως δύο συλλαβές.

2. Ποσότητα φωνηέντων

Μακρές: η, ω || **Βραχείες:** ε, ο || **Δίχρονοι:** α, ι, υ (όπως με βολεύει)

Θέσει μακρά: βραχύ φωνήεν πριν από ζ, ξ, ψ και διπλό-τριπλό σύμφωνο.

*

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 [χωρίς ανάλυση]

x – υ – | x – υ – | x – υ –

Τὸ | τοῦ | λό|γου || βού|λη|μα, | τῶν || ἐ|μῶν | κα|κῶν

x – υ – | x – υ υ – | x – υ – [με ανάλυση / μερισμό]

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

ἐ|ξι|στο|ρῆ||σαι | τὴν | ὀ|δόν, | εἴτ' || οὔν | δε|ξι|ῶν.

(Εἰς τὸν ἑαυτοῦ βίον, στ. 1-2)

*

II. Δακτυλικό εξάμετρο

1. Μέτρο

Αρχέτυπο: – υ υ | – υ υ | – υ υ | – υ υ | – υ υ | – –

Πόδες: – υ υ (δάκτυλος) ή – – (σπονδείο)

→ Ένας δάκτυλος ισοδυναμεί με έναν σπονδείο (– υ υ = – –), άρα σε κάθε πόδα, μπορεί να έχουμε είτε δάκτυλο είτε σπονδείο.

2. Ποσότητα

Ισχύει ό,τι παραπάνω.

→ **Επική βράχυνση:** Αν μία μακρά συλλαβή βρίσκεται στη λήγουσα και η επόμενη αρχίζει με φωνήεν, η συλλαβή στη λήγουσα μπορεί να βραχυνθεί.

– υ υ | – υ υ | – υ υ | – υ υ | – υ υ | – –

Ἄνδρα | μοι || ἔννεπε || Μοῦσα | πολλύτροπον, || ὅς | μάλα || πολλά

(Ὀδ., α 1)

→ **Αττική βράχυνση (Muta cum liquida):** Στο σύμπλεγμα «στιγμαίο σύμφωνο (κ, γ, χ, τ, δ, θ, π, β, φ) + έρρινο ή υγρό σύμφωνο (μ, ν, λ, ρ)», το βραχύ φωνήεν που προηγείται επιτρέπεται να μείνει βραχύ, αν και έπονται δύο σύμφωνα (άρα θα ίσχυε ο νόμος της «θέσει μακράς» συλλαβής).

– υ υ | – υ υ | – υ υ | – υ υ | – υ υ | – –

τούνεκα || και | σε | τοσοις | ἐπιγράμμασι, | μήτερ, | ἔτισα

(Ναζιανζηνός, ΠΑ 8.30, στ. 6)

– υ υ | – υ υ | – υ υ | – υ υ | – υ υ | – –

Γρη|γό|ρι|ον | βο|ό|ω|σα | παρ' || άν|θο|κό||μοι|σιν | ά||λω|αῖς

– υ υ | – υ υ | – – | – υ υ | – υ υ | – –

ή|ντε|ο, || μη|τερ | έ||μή, | ξεί||νης | ά|πο | νισ|σο|με||νοι|σι,

(ΠΑ 8.30, στ. 1-2)

*

Σημείωση: Η αττική βράχυνση υπάρχει και στο ιαμβικό τρίμετρο, ενώ η επική βράχυνση μόνο στο δακτυλικό εξάμετρο.

Πρόσθετος κανόνας στο δακτυλικό εξάμετρο: Βραχύ φωνήεν στη λήγουσα λέξης, που ακολουθείται από εξακολουθητικό σύμφωνο (ν, ρ, ζ) μπορεί να λογισθεί ως μακρό, εφόσον το απαιτεί το μέτρο. Το εξακολουθητικό σύμφωνο πρέπει να είναι ληκτικό, δηλαδή στο τέλος της λέξης, όχι στην αρχή της επόμενης.

– – | – υ υ | – υ υ | – – | – υ υ | – –

Πρῶ|τος | Και|σά|ρι|ος | ξυ|νὸν | άχ|ος | αὐτ|ὰρ | ἔ|πει|τα

(ΠΑ 8.78, στ. 1)